

De vraag is hoe je vissers zover krijgt dat ze de projectspiegels fotograferen en die foto plus gegevens aan jou toesturen. Je kunt je nog zoveel illusies maken, maar het belang van terugmeldingen dringt (nog) nauwelijks of niet door. De projectspiegels zijn in de eerste jaren immers van een formaat waar de meeste vissers niet wakker van liggen, ergo bespaar me het gedoe van fotograferen, meten en wegen!

Hoe noodzakelijk en zinvol het ook is om door middel van publiciteit (denk aan verenigingsbladen, posters in hengelsportzaken, internetsites en het uitgeven van persberichten) mensen te wijzen op het bestaan van je project, verwacht niet dat je vervolgens, al wachtend op de zwaar beladen postbode, achterover kunt gaan zitten. De kunst is eigenlijk om die beperkte kring van sterk geïnteresseerden gaandeweg uit te breiden. De beste manier om dat voor elkaar te krijgen is de persoonlijke benadering. Je kunt dit onderdeel scharen onder het veldwerk. Het mooiste is als je iedere potentiële vanger van projectspiegelkarper(tjes) aanschiet en 'm op z'n hart te drukken hoe waardevol een terugvangst is en ook hoe gelukkig je gemaakt kan worden met een terugvangst! Dat de kring terugmelders uitbreidt en dus de terugmeldingen per jaar toenemen is een ervaringsgegeven van vele SKP'en dus vrees niet als je de eerste jaren na uitzettingen nog nauwelijks een terugmelding hebt!

Wat je altijd weer met **DIKKE HOOFLIETTERS moet blijven benadrukken is: DE LINKERFLANK FOTOGRAFEREN**. Als 'ezelsbruggetje': **wanneer je met projectspiegel op de foto gaat zorg dan dat de kop van de karper in je rechterhand rust!** Op de een of andere manier blijkt het toch steeds weer moeilijk te zijn. Zelfs de meest ervaren SKP'er gaat wel eens de mist in.

Potentiële terugvangers zijn:

Vaste hengelaars en feedervissers

Vooraf in het eerste jaar na uitzetting worden er veel projectspiegels juist door deze vissers gevangen. Een hele lastige doelgroep, temeer daar deze zelden foto's maakt van hun vangsten. Het uitloven van prijzen spreekt deze doelgroep in het algemeen wel aan.

Beroepsvissers

Gebleken is dat jonge pas uitgezette projectspiegelkarpers zich meer dan gemiddeld laten vangen in fuiken. Goed contact met op het water actieve beroepsvissers is zeer wenselijk. Ook al leert de praktijk dat beroepsvissers zelden genegen zijn foto's te maken van hun terugvangst, toch heeft de betrokkenheid van beroepsvissers bij het project grote voordelen. Zeker in wateren waar de beroepsvisser schubvisrechten heeft is het van uitermate groot belang dat je hem weet te overtuigen van het feit dat het onbeschadigd retourneren van gevangen spiegelkarpers een belangrijke factor is voor het slagen van een kostbaar project. Daarnaast verschaffen ook terugmeldingen zonder foto vaak inzicht in de migratie en verspreiding van projectspiegels.

Betrokkenheid van beroepsvissers kan worden bereikt door mondelinge contacten en het toesturen van informatie en resultaten.

Karpervissers

Uiteraard vormen deze de meest ideale doelgroep. Bijna alle karpervissers hebben een fototoestel bij zich waarmee ze hun bijzondere vangsten vastleggen. Jammer is alleen dat de meeste karpervissers 'bijzonder' synoniem aan 'groot' stellen.

“Wil je alle karpervissers zo ver krijgen dat ze spiegelkarpers onder de 20 pond fotograferen (en secuur meten en wegen) dan heb je een mentaliteitsverandering nodig die veel tijd en moeite kost.” Schreven we vorige keer. Maar we kregen hulp uit

onverwachte hoek. De digitale camera veroverde ook de karpewereld en dat heeft als gunstige bijwerking dat er veel meer wordt gefotografeerd en ach zo'n klein karpertje is ook wel lief. Wat ook gunstig is is het feit dat veel projectspiegels al in de fase komen dat een gemiddelde karpervisser ze ten minste gaat tellen. Hou vooral ook fotogalerijen op sites en foto's in hengelsportbladen in de gaten! Want het is niet altijd onwil, maar ook (nog steeds) onbekendheid met SKP'en.

Dat alle karpervissers ooit zelf gaan inzien hoe waardevol de informatie is waarover ze beschikken, is waarschijnlijk een utopie. Wel belangrijk is het om terugmelders te koesteren. Stuur ze altijd zo snel als mogelijk bericht over hun terugvangst, zodat ze ook zelf kunnen verifiëren of het om die en die karpertje gaat en geef ze inzicht in de migratie en groei van hun terugvangst. Vraag ze altijd netjes welke informatie ze liever niet openbaar maken (stekken!) en respecteer dat ook. Maak het de terugvangers zo gemakkelijk mogelijk. Dus zorg tenminste voor een emailadres waar digitale foto's naar toe kunnen worden gestuurd. Een eigen site is natuurlijk helemaal mooi.

De KSN-site www.karperstudiegroep.nl en de KWO site www.karperwereld.nl hebben SKP-ruimte. Leuk om hier af en toe wat van je project te laten horen!

Zet de terugvangers in het zonnetje door ze bruikbare prijzen te geven en organiseer eens een avond waarop alle terugvangers hun ervaringen kunnen uitwisselen. Je kunt ze ook op de man af vragen of je ze in het rijtje 'vaste terugmelders' mag zetten.

Tot slot: verwacht niet te veel van anderen en bedenk dat elke terugmelding er één is. Dat valt niet mee. Je zult aan den lijve ondervinden hoe frustrerend het is om in de hengelsportzaak te horen te krijgen dat Piet weer zoveel projectspiegels ongefotografeerd heeft teruggezet. Over Piet gesproken: een SKP'er waarschuwde in dit verband om geen 'Malle Pietje' te worden. Daar heb je die gek weer met z'n projectspiegeltjes...

Stap 8

Het rapporteren en evalueren van het project

Zowel voor jezelf als voor geïnteresseerde anderen is het goed dat je tenminste één keer per jaar de gegevens over terugvangsten analyseert en het project in z'n geheel evalueert. Op die manier houdt je het overzicht en kun je eventuele wijzigingen tussentijds doorvoeren.

Het analyseren van gegevens begint met een goede gegevensverwerking. Excel op de computer is een verrekke handig programma om je gegevens in te verwerken. Je hoeft alleen maar wat basisbeginselen onder de knie te hebben en het programma gaat voor je aan de slag. Het overgrote deel van lopende SKP'en maakt daar gebruik van.

In je (tussen)rapportage behandel je bijvoorbeeld de volgende onderwerpen:

- **Overzicht uitzettingen**
Uitzetplaats(en), aantal uitgezette projectkarpers, gemiddelde gewicht en lengte
- **Groei:**
gemiddelde groei (gemiddelde lengte- en gewichtstoename) en uitzonderlijke groei per uitzetting
Bij het behandelen van de groei dien je rekening te houden met het groeiseizoen van de karpertje. Het echte groeiseizoen (los van de aanmaak van kuit en hom) loopt van juni tot half november. Idealiter zouden alle terugvangsten plaatsvinden aan het eind van het groeiseizoen (november, december). Daar dit niet het geval zal zijn, dien je het een en ander te middelen. Belangrijk is dat je tenminste een indicatie hebt van de gemiddelde groei. Je kunt de gegevens toetsen aan de KSN beoordelingstabel karpertbestanden. (Zie hoofdstuk 4.)
- **Migratie en verspreiding** gemiddelde afstand tot het uitzetpunt en uitzonderlijke afstand

tot het uitzetpunt zijn interessante weetjes. Ook de (wind)richtingen (of eventueel stroom op- of afwaarts) waarin de projectkarpers zich verspreid hebben is iets om te registreren. Om migratie en verspreiding in kaart te brengen is het de moeite waard om een digitale waterkaart te hebben en daarin de terugvangsten weer te geven. Je kunt deze dan elk jaar bijwerken.

Je dient er rekening mee te houden dat de resultaten slechts een indicatie vormen voor de werkelijke migratie en verspreiding daar de hengeldruk en terugmeldingsbereidheid niet gelijk verdeeld is

- **Percentage (project)spiegelkarper in verhouding tot schubkarper**

Hiervoor heb je de karpervangstgegevens van vissers nodig. Het gaat erom dat je een tussentijdse indruk krijgt van de haalbaarheid van je doelstelling wat betreft de wenselijke verhouding spiegel-schub aan het eind van de rit. Aan de hand van deze gegevens zou je eventuele wijzigingen in het uitzetschema kunnen doorvoeren. Bovendien kun je na verloop van tijd met de verhouding gevangen projectspiegels ten opzichte van niet uitgezette karpers een indruk krijgen van de omvang van het totale bestand op het betreffende water(areaal). Dat doe je door het totaal aantal uitgezette projectspiegels te delen door het aantal gevangen projectspiegels (individuen). Stel dat je 200 projectspiegels hebt uitgezet en er worden er elk jaar zo'n 20 verschillende teruggevangen. Vervolgens bepaal je het aantal gevangen niet uitgezette karpers. Stel dat dat er 100 zijn. Dan kan je dit met factor 10 vermenigvuldigen en leert de rekensom dat er 1000 niet uitgezette karpers rondzwemmen. Uiteraard zitten hier, zeker als je hebt over uitgestrekte wateren – nog wel wat haken en ogen aan, maar het geeft tenminste een indruk van de omvang van het totale bestand. Ook aan de hand van de uitkomsten kun je eventueel wijzigingen in het uitzetschema doorvoeren.

Stap 9

Het samenwerken met andere projecten

De KSN zou graag zien dat, met name in open watersystemen, zoveel mogelijk Spiegelkarperprojecten volledig gemonitord worden, zodat er in de toekomst wellicht een landelijk dekkend netwerk ontstaat. Standaardisering (zoals mede beoogd met deze handleiding) maar ook onderlinge uitwisseling van informatie zijn dan van groot belang. In 2000 is daartoe het Centraal Overleg Spiegelkarperprojecten in het leven geroepen waarvan de leden tenminste één keer per jaar bij elkaar om ervaringen uit te wisselen enz.

Ook op kleinere schaal is samenwerking onontbeerlijk. Begin liever geen Spiegelkarperproject van welke aard ook zonder buurprojecten die in hetzelfde of aangrenzend water (willen gaan) opereren te informeren. Wellicht kun je zelfs een samenwerkingsverband aangaan zodat volledige monitoring wat dichterbij komt. Daarnaast is het nuttig om terugmeldingen die je niet hebt kunnen thuisbrengen apart te houden en uit te wisselen met andere projecten. Wie weet behoort de terugmelding bij een buurproject of zelfs bij een project dat tientallen kilometers elders speelt. Dat zijn nou net de krenten in 'Spiegelkarperproject-pap'.

Projecten die eenmaal begonnen zijn als kleine s en dus niet voorafgaand fotograferen denken al snel dat alsnog wel gaan fotograferen geen zin heeft, zo bleek uit de enquête. Dat is niet zo. Met een beetje hulp van gespecialiseerde grote S'ers kunnen exemplaren van nieuwe uitzettingen nog best worden geïdentificeerd. Immers het bouwjaar is voor een geoefend oog vaak vrij gemakkelijk te bepalen.

De AUHV, een van de grootste (wat uitzettingen van spiegelkarper betreft) projecten van Nederland is onder impuls van de KSN-regio en tot genoegen van het COS en vooral de SKP'en die in hetzelfde water uitzetten, in 2005 alsnog begonnen met volledige monitoring!

7. Slot

Zonder de feestvreugde op de valreep te hoeven bederven, willen we nogmaals waarschuwen voor het onverantwoord uitzetten van spiegelkarper. Onverantwoorde uitzettingen kunnen het tij, dat ons nu gunstig gezind is, keren. Onder onverantwoord verstaan we vooral te veel, maar het uitzetten van karpers met onbekende of ronduit dubieuze herkomst is net zo dom! We worden met argusogen bekeken door water- visstand- en natuurbeheerders, die meestal - niet altijd - vanuit een breed perspectief naar het binnenwater kijken. Een overschot aan karper kan gevolgen hebben voor de kwaliteit van het water en de samenstelling van de visgemeenschap. , of het uitzetten van ziekte veroorzakende Verantwoord karperbeheer is geen kwestie van gokken. Zet liever beperkte hoeveelheden karper uit en stel je uitzettingsprogramma afhankelijk van je resultaten van monitoring. Het uitzetten van spiegelkarpers uitzetten die niet tot volle wasdom kunnen komen omdat de beschikbare (ecologische) ruimte niet aan bepaalde eisen voldoet is iets wat je te alle tijden moet zien te voorkomen. Met een goed draaiend Spiegelkarperproject heb je nu een prachtmiddel in handen om de ontwikkelingen in het karperbestand te volgen!

Tot slot willen we iedereen die met deze handleiding aan de slag is gegaan vragen om hun ervaringen en ideeën met ons en elkaar te delen. Die openheid mag dan niet geheel des karpervissers zijn, het brengt ons ongetwijfeld veel sneller bij ons doel: een florerend en evenwichtig (spiegel)karperbestand in Nederland.

